

I

(Jogalkotási aktusok)

IRÁNYELVEK

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2016/800 IRÁNYELVE

(2016. május 11.)

a büntetőeljárás során gyanúsított vagy vádlott gyermekek részére nyújtandó eljárási biztosítékokról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 82. cikke (2) bekezdésének b) pontjára,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽¹⁾,

a Régiók Bizottságával folytatott konzultációt követően,

rendes jogalkotási eljárás keretében ⁽²⁾,

mivel:

- (1) Ennek az irányelvnek az a célja, hogy eljárási biztosítékokat hozzon létre annak garantálására, hogy a büntetőeljárás során a gyanúsított vagy a vádlott gyermekek, azaz 18 év alatti személyek, képesek legyenek az ilyen eljárások megértésére és követésére, valamint a tisztességes eljáráshoz való joguk gyakorlására, továbbá hogy megelőzhető legyen a gyermekek bűnismétlése és elősegíthető legyen társadalmi beilleszkedésük.
- (2) A gyanúsított és a vádlott gyermekek eljárási jogainak védelmére vonatkozó közös minimumszabályok meghatározásával ez az irányelv a tagállamok egymás igazságszolgáltatási rendszereibe vetett bizalmának megerősítését, és ezáltal a büntetőügyekben hozott határozatok kölcsönös elismerésének javítását célozza. Az ilyen közös minimumszabályoknak meg kell szüntetniük a polgárok szabad mozgásának akadályait is a tagállamok egész területén.
- (3) Noha a tagállamok részes felei az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezménynek (a továbbiakban: EJE), a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának, és a gyermek jogairól szóló ENSZ-egyezménynek, a tapasztalatok szerint ez önmagában nem minden esetben nyújt alapot arra, hogy kellő mértékben megbízzanak a többi tagállam büntetőjogi igazságszolgáltatási rendszerében.
- (4) A Tanács 2009. november 30-án elfogadta a büntetőeljárásokban a gyanúsítottak vagy vádlottak eljárási jogainak megerősítését célzó ütemtervről szóló állásfoglalást ⁽³⁾ (a továbbiakban: ütemterv). Az ütemterv, fokozatos megközelítést alkalmazva, intézkedések elfogadására hív fel a fordításhoz és tolmácsoláshoz való jog (A. intézkedés), a jogokról és a vádról való tájékoztatáshoz való jog (B. intézkedés), a jogi tanácsadáshoz való jog és a költségmentesség (C. intézkedés), a hozzátartozókkal, munkaadókkal és konzuli hatóságokkal való kapcsolattartáshoz való jog (D. intézkedés), valamint a kiszolgáltatott gyanúsítottakra vagy vádlottakra vonatkozó különleges

⁽¹⁾ HL C 226., 2014.7.16., 63. o.

⁽²⁾ Az Európai Parlament 2016. március 9-i álláspontra (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé), valamint a Tanács 2016. április 21-i határozata (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).

⁽³⁾ HL C 295., 2009.12.4., 1. o.

biztosítékok (E. intézkedés) vonatkozásában. Az ütemterv hangsúlyozza, hogy a jogok sorrendje tájékoztató jellegű, amely arra utal, hogy az a prioritásokkal összhangban módosítható. Az ütemtervet egészében történő működésre tervezték, előnyei csak mindegyik összetevőjének végrehajtásával válnak teljes mértékben érzékelhetővé.

- (5) 2009. december 11-én az Európai Tanács üdvözölte az ütemtervet, és azt „A polgárokat szolgáló és védő, nyitott és biztonságos Európa” alcímet viselő stockholmi program részévé tette ⁽¹⁾ (2.4. pont). Az Európai Tanács hangsúlyozta az ütemterv nem kimerítő jellegét, és felkérte a Bizottságot, hogy vizsgálja meg a gyanúsítottak és a vádlottak minimális eljárási jogainak további elemeit, és mérje fel, hogy az adott területen való jobb együttműködés elősegítése érdekében szükséges-e foglalkozni egyéb kérdésekkel, például az ártatlanság védelmével.
- (6) Az ütemterv alapján a büntetőeljárások során biztosítandó eljárási jogokra vonatkozóan ezidáig négy intézkedés, nevezetesen a 2010/64/EU ⁽²⁾, a 2012/13/EU ⁽³⁾, a 2013/48/EU ⁽⁴⁾, valamint az (EU) 2016/343 ⁽⁵⁾ európai parlamenti és tanácsi irányelv került elfogadásra.
- (7) Ez az irányelv előmozdítja a gyermekek jogait, figyelembe véve az Európa Tanács gyermekbarát igazságszolgáltatásról szóló iránymutatásait.
- (8) A büntetőeljárás során gyanúsított vagy vádlott gyermekek vagy a 2002/584/IB tanácsi kerethatározat ⁽⁶⁾ szerinti elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárások hatálya alatt álló (a továbbiakban: keresett személyek) gyermekek esetében a tagállamok biztosítják, hogy a gyermek mindenek fölött álló érdekét minden esetben elsődleges szempontnak tekintsék, összhangban az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 24. cikke (2) bekezdésével.
- (9) Különös figyelmet kell fordítani a büntetőeljárás során gyanúsított vagy vádlott gyermekekre, hogy ezáltal képesek legyenek megőrizni a fejlődésre, valamint a társadalomba való visszailleszkedésre vonatkozó képességeiket.
- (10) Ezt az irányelvet a büntetőeljárás során gyanúsított vagy vádlott gyermekekre és a keresett személynek minősülő gyermekekre kell alkalmazni. A keresett személynek minősülő gyermekekre ezen irányelv vonatkozó rendelkezései a végrehajtó tagállambeli letartóztatásuk időpontjától kezdve alkalmazandók.
- (11) Ez az irányelv, vagy ezen irányelv egyes rendelkezései alkalmazandók azokra a büntetőeljárás során gyanúsítottakra vagy vádlottakra, valamint keresett személyekre is, akikkel szemben akkor indult eljárás, amikor még gyermekek voltak, de azóta betöltötték a 18. életévüket, továbbá amennyiben ezen irányelv alkalmazása az eset összes körülményei fényében megfelelő, figyelemmel az érintett személy érettségére és kiszolgáltatottságára is.
- (12) Abban az esetben, ha az adott személy a büntetőeljárásban gyanúsítottá vagy vádlottá válásának időpontjában betöltötte 18. életévét, de a bűncselekmény elkövetésekor még gyermek volt, ösztönzendő, hogy a tagállamok alkalmazzák az ebben az irányelvben előírt eljárási biztosítékokat az adott személy 21. életévének betöltéséig legalább azoknak a bűncselekményeknek az esetében, amelyeket ugyanaz a gyanúsított vagy vádlott követett el, és amelyek vonatkozásában a nyomozást és a vádemelést együttesen végzik, mivel elválaszthatatlanul összefüggnek olyan büntetőeljárásokkal, amelyek az érintett személy 18. életévének betöltése előtt indultak meg.
- (13) A tagállamok a gyermek életkorát a gyermek saját állításai, a gyermek családi állapotának ellenőrzése, dokumentumkutatás, egyéb bizonyítékok, és ha ilyen bizonyítékok nem állnak rendelkezésre vagy nem meggyőzőek, orvosi vizsgálat alapján állapítják meg. Az orvosi vizsgálatot végső esetben, továbbá a gyermek jogai, testi épsége és az emberi méltóság szigorú tiszteletben tartása mellett kell elvégezni. Amennyiben egy személy kora továbbra is kétséges, ezen irányelv alkalmazásában vélelmezni kell, hogy az adott személy gyermek.

⁽¹⁾ HL C 115., 2010.5.4., 1. o.

⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2010/64/EU irányelve (2010. október 20.) a büntetőeljárás során igénybe vehető tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogról (HL L 280., 2010.10.26., 1 o.).

⁽³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2012/13/EU irányelve (2012. május 22.) a büntetőeljárás során a tájékoztatáshoz való jogról (HL L 142., 2012.6.1., 1. o.).

⁽⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2013/48/EU irányelve (2013. október 22.) a büntetőeljárás során és az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárásokban ügyvédi segítség igénybevételéhez való jogról, valamint valamely harmadik félnek a szabadságelvonáskor történő tájékoztatásához való jogról és a szabadságelvonás ideje alatt harmadik felekkel és a konzuli hatóságokkal való kommunikációjához való jogról (HL L 294., 2013.11.6., 1. o.).

⁽⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/343 irányelve (2016. március 9.) a büntetőeljárás során az ártatlanság védelme egyes vonatkozásainak és a tárgyaláson való jelenlét jogának megerősítéséről (HL L 65., 2016.3.11., 1. o.).

⁽⁶⁾ A Tanács 2002/584/IB kerethatározata (2002. június 13.) az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról (HL L 190., 2002.7.18., 1. o.).

- (14) Ez az irányelv nem alkalmazandó egyes kisebb súlyú jogsértések esetében. Az irányelvet azonban alkalmazni kell, ha a gyanúsított vagy vádlott gyermek szabadságát elvonták.
- (15) Egyes tagállamokban a viszonylag kisebb súlyú jogsértések esetében a büntetőügyekben hatáskörrel rendelkező bíróságtól eltérő hatóság rendelkezik hatáskörrel a szabadságelvonáson kívüli szankciók kiszabására. Ez lehet a helyzet például a nagy számban elkövetett, közúti ellenőrzést követően megállapítható közlekedési jogsértések esetén. Ilyen helyzetekben nem lenne ésszerű megkövetelni az illetékes hatóságoktól, hogy az ezen irányelv szerinti valamennyi jogot biztosítsák. Amennyiben valamely tagállam joga úgy rendelkezik, hogy kisebb súlyú jogsértések esetében a szankciókat ilyen hatóság szabja ki, és azzal szemben jogorvoslattal lehet élni, illetve lehetőség van az ügynek más módon büntetőügyekben hatáskörrel rendelkező bíróság elé terjesztésére, ezt az irányelvet csak az ilyen jogorvoslatot vagy előterjesztést követően az adott bíróság előtt folyó eljárásra kell alkalmazni.
- (16) Egyes tagállamokban bizonyos kisebb súlyú jogsértések, különösen a kisebb súlyú közlekedési jogsértések, az általános önkormányzati rendeletekkel kapcsolatos kisebb súlyú jogsértések és a közrend elleni kisebb súlyú jogsértések bűncselekménynek minősülnek. Ilyen helyzetekben nem lenne ésszerű megkövetelni az illetékes hatóságoktól, hogy biztosítsák az ezen irányelv szerinti valamennyi jogot. Amennyiben valamely tagállam joga a kisebb súlyú jogsértésekre vonatkozóan úgy rendelkezik, hogy szankcióként szabadságelvonás nem szabható ki, ezen irányelv kizárólag a büntetőügyekben hatáskörrel rendelkező bíróság előtt zajló eljárásokra alkalmazandó.
- (17) Ez az irányelv csak a büntetőeljárásokra alkalmazandó. Egyéb fajta eljárásokra nem alkalmazható, különös tekintettel a kifejezetten gyermekek számára kialakított eljárásokra, illetve azokra, amelyek védelmi, korrekciós vagy oktatási intézkedéseket eredményezhetnek.
- (18) Ezen irányelv végrehajtásakor figyelembe kell venni a 2012/13/EU és a 2013/48/EU irányelvek rendelkezéseit. Ez az irányelv további kiegészítő biztosítékokat nyújt a gyermekek és a szülői felelősség gyakorlója számára nyújtandó információk tekintetében, a gyermekek sajátos szükségleteinek és sebezhetőségének figyelembevételében.
- (19) A gyermekeket tájékoztatni kell az eljárások lefolytatásának általános szempontjairól. Ennek érdekében röviden el kell magyarázni számukra az eljárások következő lépéseit, amennyire ezt a büntetőeljárás érdekei engedik, valamint az ügyben részt vevő hatóságok szerepét. Az, hogy milyen információkat bocsátanak a gyermekek rendelkezésre, az adott eset körülményeitől függ.
- (20) A gyermeket az eljárás lehető legkorábbi, megfelelő szakaszában tájékoztatni kell az orvosi vizsgálathoz való jogról, erre pedig legkésőbb a szabadság elvonásakor kell sort keríteni, amennyiben a gyermekkel szemben ezt az intézkedést alkalmazzák.
- (21) Ha a gyermek szabadságát elvonták, a 2012/13/EU irányelvnek megfelelően a gyermek rendelkezésére bocsátott jogokról szóló írásbeli tájékoztatónak egyértelmű információkat kell tartalmaznia a gyermek ezen irányelv szerinti jogairól.
- (22) A tagállamoknak szóban, írásban vagy mindkét módon tájékoztatniuk kell a szülői felelősség gyakorlóját az alkalmazandó eljárási jogokról. A tájékoztatást haladéktalanul meg kell adni, és olyan részletességgel, amely az eljárás tisztességességének megővéséhez és a gyermek jogainak eredményes gyakorlásához szükséges.
- (23) Bizonyos, akár csak az egyik szülői felelősséget gyakorló személyt érintő körülmények között, a tájékoztatást egy másik megfelelő, a gyermek által megjelölt és az illetékes hatóság által ilyenként jóváhagyott nagykorú személynek kell nyújtani. Az egyik ilyen körülmény, amikor objektív és tényszerű jelek utalnak arra, illetve ezek alapján az a gyanú merül fel, hogy a szülői felelősség gyakorlójának tájékoztatása súlyosan veszélyeztetheti a büntetőeljárást, így különösen, amikor fennáll a lehetősége annak, hogy bizonyítékot semmisítenek vagy változtatnak meg, tanúkat befolyásolnak, vagy hogy a szülői felelősség gyakorlója a gyermekkel együtt vett részt az állítólagos bűncselekmény elkövetésében.
- (24) Amennyiben megszűntek azok a körülmények, amelyek alapján az illetékes hatóságok a szülői felelősség gyakorlója helyett egy másik, megfelelő nagykorú személynek nyújtottak tájékoztatást, a gyermek számára az ezen irányelvvel összhangban nyújtott minden, az eljárás során továbbra is fontossággal bíró információt a szülői felelősség gyakorlójának kell nyújtani. Ez a követelmény nem hosszabbíthatja meg szükségtelenül a büntetőeljárást.

- (25) A gyanúsított vagy vádlott gyermekeknek a 2013/48/EU irányelvnek megfelelően joguk van ügyvédi segítség igénybevételéhez. Mivel a gyermekek kiszolgáltatottak és nem minden esetben képesek teljes mértékben megérteni és követni a büntetőeljárást, az ezen irányelvben foglalt helyzetekben ügyvédi támogatást kell kapniuk. Ezekben a helyzetekben a tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a gyermeket ügyvéd támogassa, ha maga a gyermek vagy a szülői felelősség gyakorlója ilyen segítségnyújtásról nem gondoskodott. A tagállamoknak költségmentességet kell biztosítaniuk, amennyiben az szükséges annak biztosításához, hogy a gyermek tényleges ügyvédi támogatást kapjon.
- (26) Az ezen irányelv szerinti ügyvédi támogatás feltételezi, hogy a gyermeknek a 2013/48/EU irányelv alapján joga van az ügyvédi segítség igénybevételéhez. Ennek megfelelően abban az esetben, ha a 2013/48/EU irányelv valamely rendelkezésének alkalmazása lehetetlenné tenné, hogy a gyermek ezen irányelv alapján ügyvédi támogatást vegyen igénybe, a szóban forgó rendelkezés nem alkalmazható a gyermeknek arra a jogára, hogy a 2013/48/EU irányelv értelmében ügyvédi segítséget vegyen igénybe. Másrészt az ezen irányelv által megállapított, az ügyvédi támogatás alóli mentességek és kivételek nem érintetik a 2013/48/EU irányelv szerinti, az ügyvédi segítség igénybevételéhez való jogot, vagy a Charta és az EJEE, valamint a nemzeti és más uniós jog szerinti költségmentességhez való jogot.
- (27) Ezen irányelvben az ügyvédi támogatásra vonatkozóan megállapított rendelkezéseket indokolatlan késedelem nélkül alkalmazni kell, amint a gyermeket tájékoztatják arról, hogy gyanúsított vagy vádlott. Ezen irányelv alkalmazásában az ügyvédi támogatás ügyvéd által a büntetőeljárás során nyújtott jogi támogatást, valamint a képviselőt ellátását jelenti. Amennyiben ez az irányelv a kihallgatás alatt ügyvédi támogatásról rendelkezik, egy ügyvédnek jelen kell lennie. A gyermek 2013/48/EU irányelv szerinti ügyvédi segítség igénybevételéhez való jogának sérelme nélkül, az ügyvédi támogatás nem követeli meg azt, hogy minden egyes nyomozati vagy bizonyításvételi cselekmény során ügyvédnek kelljen jelen lennie.
- (28) Feltéve, hogy ez összhangban van a tisztességes eljáráshoz való joggal, a tagállamok azon kötelezettsége, hogy ezen irányelvvel összhangban ügyvédi támogatást biztosítsanak a gyanúsított vagy vádlott gyermekeknek nem terjed ki az alábbiakra: a gyermek személyazonosságának megállapítása; annak megállapítása, hogy szükséges-e nyomozást indítani; a fegyverbirtoklás vagy egyéb hasonló biztonsági kérdések ellenőrzése; az ezen irányelvben kifejezetten nem hivatkozott nyomozati vagy más bizonyításvételi cselekmény lefolytatása, úgy mint motozás, fizikai vizsgálat, vér-, alkohol- vagy egyéb hasonló vizsgálatok, vagy fénykép készítése illetve ujjlenyomat rögzítése; a gyermek illetékes hatóság elé állítása vagy átadása a szülői felelősség gyakorlójának vagy másik megfelelő nagykorú személynek, a nemzeti joggal összhangban.
- (29) Azon gyermek számára, aki az eljárás kezdetekor nem volt gyanúsított vagy vádlott – például tanú volt –, de utóbb gyanúsítottá vagy vádlottá válik, az uniós joggal, valamint az EJEE-vel összhangban, az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: Bíróság) valamint az Emberi Jogok Európai Bíróságának értelmezését követve biztosítani kell az önvádra való kötelezés tilalmának érvényesítéséhez és a hallgatáshoz való jogot. Ez az irányelv ezért kifejezetten hivatkozik arra a gyakorlatban előforduló helyzetre, amikor a gyermek a rendőrség vagy egyéb bűnüldöző hatóság által valamely büntetőeljárással összefüggésben végzett kihallgatás során gyanúsítottá vagy vádlottá válik. Amennyiben egy ilyen kihallgatás során valamely, a gyanúsítottól vagy a vádlottól eltérő gyermek gyanúsítottá vagy vádlottá válik, a kihallgatást fel kell függeszteni, amíg a gyermeket nem tájékoztatják arról, hogy gyanúsított vagy vádlott, és amíg ezen irányelvvel összhangban ügyvédi támogatást nem biztosítottak számára.
- (30) Feltéve, hogy ez összhangban van a tisztességes eljáráshoz való joggal, a tagállamok eltérhetnek az ügyvédi támogatás biztosításának kötelezettségétől, amennyiben ez nem arányos az ügy körülményei fényében, szem előtt tartva, hogy a gyermek mindenképp főtől álló érdekét mindig elsődleges szempontnak kell tekinteni. A gyermekeknek az ezen irányelv hatálya alá tartozó eljárás bármely szakaszában, minden esetben ügyvédi támogatást kell biztosítani amikor az őrizetbe vételükről való döntés céljából az illetékes bíróság vagy bíró elé állítják őket, valamint a fogvatartás ideje alatt is. Emellett a szabadságtól való megfosztás nem szabható ki büntetésként, csak ha a gyermek olyan ügyvédi támogatásban részesül, amely lehetővé teszi a gyermek védelemhez való jogának tényleges gyakorlását, és, minden esetben, a bírósági tárgyalás során. A tagállamok gyakorlati szabályokat dolgozhatnak ki erre vonatkozóan.
- (31) A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy ideiglenesen eltérjenek attól a kötelezettségüktől, hogy ügyvédi támogatást biztosítsanak a tárgyalás előtti szakaszban, kényszerítő erejű indokok miatt, azaz amennyiben valamely személy életét, szabadságát vagy testi épségét fenyegető, súlyosan hátrányos következmények sürgős elhárítására van szükség, vagy amennyiben a nyomozó hatóságok azonnali intézkedése elengedhetetlen ahhoz, hogy megakadályozzák valamely súlyos bűncselekménnyel kapcsolatos büntetőeljárás érdemi veszélyeztetését, többek közt valamely súlyos bűncselekmény állítólagos társelkövetőire vonatkozó információ megszerzése, vagy egy súlyos bűncselekménnyel kapcsolatban fontos bizonyíték elvesztésének megakadályozása céljából. Az említett kényszerítő erejű indokok egyike miatti ideiglenes eltérés ideje alatt az illetékes hatóságok kihallgathatják a

gyermeket az ügyvéd távollétében, feltéve, hogy tájékoztatták a hallgatáshoz való jogáról, és e joggal élhet is, továbbá hogy az ilyen kihallgatás nem sérti a védelemhez való jogot, ideértve az önvádra kötelezés tilalmát. Lehetőség van kihallgatás lefolytatására a szükséges mértékig kizárólag azzal a céllal, hogy megszerezzék azokat az információkat, amelyek a valamely személy életét, szabadságát vagy testi épségét fenyegető súlyosan hátrányos következmények elhárítása, vagy a büntetőeljárás érdemi veszélyeztetésének megakadályozása érdekében feltétlenül szükségesek. Az ezen ideiglenes eltéréssel való visszaélés elviekben helyrehozhatatlanul sértené a védelemhez való jogot.

- (32) A tagállamoknak nemzeti jogukban egyértelműen meg kell állapítaniuk az ilyen ideiglenes eltérés indokait és feltételeit, és azt csak korlátozottan használhatják. Bármely ideiglenes eltérésnek arányosnak, időben szigorúan korlátozottnak kell lennie, nem alapulhat kizárólag az állítólagos bűncselekmény típusán vagy súlyosságán, és nem sértheti az eljárás általános tisztességességét. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az ideiglenes eltérés bírótól és bíróságtól eltérő illetékes hatóság általi, ezen irányelv szerinti engedélyezése esetén az ideiglenes eltérés engedélyezéséről szóló határozatot egy bíróság legalább a tárgyalási szakban elbírálhassa.
- (33) A gyermek és ügyvédje közötti kommunikáció titkossága alapvető fontosságú a védelemhez való jog tényleges gyakorlásának biztosítása szempontjából, és lényeges részét képezi a tisztességes eljáráshoz való jognak. Ezért a tagállamoknak ezért kivétel nélkül tiszteletben kell tartaniuk az ezen irányelv alapján biztosított ügyvédi támogatás keretében a gyermek és ügyvédje közötti találkozókat és a kommunikáció egyéb formáinak titkosságát. Ez az irányelv nem érinti azokat az eljárásokat, amelyek olyan helyzetekre vonatkoznak, amikor objektív és tényyszerű körülmények alapján az ügyvéddel kapcsolatban felmerül a gyanú, hogy a gyermekkel együtt érintett a bűncselekményben. Az ügyvéd általi bűnelkövetés nem tekinthető a gyermeknek ezen irányelv keretében nyújtott törvényes segítségnek. A titkosság tiszteletben tartásának kötelezettsége nem csak azt jelenti, hogy a tagállamok nem zavarhatják meg az ilyen kommunikációt, illetve ahhoz nem férhetnek hozzá, hanem azt is, hogy amennyiben a gyermek szabadságát elvonták, vagy az állam ellenőrzése alatt álló egyéb helyen van, a tagállamok gondoskodnak arról, hogy a kommunikáció módozatai megfeleljenek a titkosság követelményének, és védjék azt. Mindez nem érinti a fogvatartási létesítményekben alkalmazott azon mechanizmusokat, amelyek célja megakadályozni – például a levelezés átvilágítása révén – tiltott küldemények eljuttatását a fogvatartottak részére, feltéve, hogy ezek a mechanizmusok nem teszik lehetővé az illetékes hatóságok számára a gyermek és az ügyvédje közötti kommunikáció elolvasását. Ez az irányelv nem érinti továbbá azokat a nemzeti jog szerinti eljárásokat, amelyek értelmében a levelezés továbbítása megtagadható, ha a feladó nem járul hozzá ahhoz, hogy a levelezést a továbbítást megelőzően egy illetékes bírósághoz benyújtsák.
- (34) Ez az irányelv nem érinti a titkosság megsértését, ha az az illetékes hatóságok által végzett jogszerű megfigyelési művelethez kapcsolódik. Ez az irányelv nem érinti továbbá az olyan, például a nemzeti hírszerző szolgálatok által folytatott tevékenységeket, amelyek az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 4. cikkének (2) bekezdésével összhangban a nemzeti biztonság védelmét szolgálják, vagy az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 72. cikkének hatálya alá tartoznak, amelynek értelmében az EUMSZ a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségről szóló III. részének V. címe nem érintheti a közrend fenntartásával, illetve a belső biztonság megőrzésével kapcsolatos tagállami hatáskörök gyakorlását.
- (35) A büntetőeljárás során gyanúsított vagy vádlott gyermekek számára biztosítani kell az egyéni értékeléshez való jogot a védelem, oktatás, képzés és társadalmi integráció tekintetében fennálló sajátos szükségleteik feltérképezésének érdekében, hogy meghatározzák, hogy igényelnek-e különleges intézkedéseket a büntetőeljárás során, és ha igen, milyen mértékben, valamint hogy megállapítsák büntetőjogi felelősségük mértékét, illetve egy adott büntetés vagy oktatási intézkedés megfelelőségét.
- (36) Az egyéni értékelésnek különösen tekintettel kell lennie a gyermek személyiségére és érettségére, a gyermek gazdasági, társadalmi és családi hátterére, köztük életkörülményeire és bármilyen különös kiszolgáltatottságára, így a tanulási zavarokra vagy a kommunikációs nehézségekre.
- (37) Lehetővé kell tenni, hogy az egyéni értékelés terjedelmét és részleteit az adott eset körülményeihez igazítsák, figyelembe véve az állítólagos bűncselekmény súlyát, illetőleg azokat az intézkedéseket, amelyeket akkor hozhatnak, ha a gyermeket az adott bűncselekmény elkövetésében bűnösnek találják. Az ugyanazon gyermek tekintetében a közelmúltban elvégzett egyéni értékelést fel lehet használni, amennyiben azt naprakésszé tették.
- (38) Az illetékes hatóságoknak az egyéni értékelésből származó információkat figyelembe kell venniük annak megállapítása során, hogy célszerű-e bármely, egyedi intézkedés meghozatala a gyermekkel kapcsolatban, például szükség van-e bármely, gyakorlati segítségnyújtásra; annak felmérésekor, hogy a gyermekre vonatkozó óvintézkedések – így az előzetes letartóztatás vagy alternatív intézkedések – megfelelőek és hatékonyak-e; valamint, a büntetőeljárás keretében való döntéshozatal vagy intézkedések során – ideértve az ítélethozatalt is – a gyermek egyéni jellemzőinek és körülményeinek a figyelembevételét. Amennyiben még nem áll rendelkezésre egyéni értékelés,

ez nem akadályozhatja az illetékes hatóságokat abban, hogy ilyen intézkedéseket vagy döntéseket hozzanak, feltéve, hogy az ezen irányelvben megállapított feltételek teljesülnek, köztük az, hogy az egyéni értékelést az eljárások lehető legkorábbi, megfelelő szakaszában kell elvégezni. Az egyéni értékelés elvégzését megelőzően hozott intézkedések vagy döntések megfelelősége és hatékonysága ismét megvizsgálható, amikor az egyéni értékelés már rendelkezésre áll.

- (39) A egyéni értékelést az eljárások lehető legkorábbi, megfelelő szakaszában, kellő időben kell elvégezni, hogy az abból származó információkat az ügyész, a bíró vagy egy másik illetékes hatóság figyelembe vehesse, mielőtt a vádiratot tárgyalás lefolytatása céljából előterjesztené. A vádiratot ugyanakkor egyéni értékelés hiányában is elő lehet terjeszteni, feltéve, hogy ez a gyermek mindenek fölött álló érdekét szolgálja. Ilyen eset lehet például az, amikor a gyermek előzetes letartóztatásban van, és az egyéni értékelés elkészültének kivárása a fogva tartás szükségtelen meghosszabbításának kockázatával járna.
- (40) Lehetővé kell tenni a tagállamok számára, hogy eltérjenek az egyéni értékelés elvégzésére vonatkozó kötelezettségtől, amennyiben az ilyen eltérést az ügy körülményei indokolják, figyelembe véve többek között az állítólagos bűncselekmény súlyát és azokat az intézkedéseket, amelyeket akkor hozhatnának, ha a gyermeket az adott bűncselekmény elkövetésében bűnösnek találnák, valamint feltéve, hogy az eltérés a gyermek mindenek fölött álló érdekét szolgálja. Ebben az összefüggésben valamennyi fontos tényezőt figyelembe kell venni, többek közt azt is, hogy a gyermekről a múltban készült-e egyéni értékelés büntetőeljárások kapcsán, vagy hogy az adott ügy lefolytatható-e vádemelés nélkül.
- (41) A tisztességes igazságszolgáltatáshoz hozzátartozik a gyanúsított vagy vádlott gyermekekről való gondoskodás kötelezettsége, különösen akkor, ha a gyermekek szabadságelvonás alatt állnak, így kiváltképp kiszolgáltatott helyzetben vannak. A szabadságelvonás alatt álló gyermek személyi sértetlenségének biztosítása érdekében a gyermeknek joga van az orvosi vizsgálatához. Ezt a vizsgálatot orvosnak vagy más szakembernek kell elvégeznie vagy az illetékes hatóság kezdeményezése alapján – különösen a vizsgálat szükségességére utaló konkrét egészségügyi jelek esetén –, vagy akkor, ha ezt a gyermek, a szülői felelősség gyakorlója vagy a gyermek ügyvédje kéri. A tagállamoknak meg kell határozniuk a jelen irányelvvel összhangban elvégzendő orvosi vizsgálatokkal és a gyermekek e vizsgálatokhoz való hozzáféréssel kapcsolatos gyakorlati szabályokat. E szabályoknak le kell fedniük többek között azokat a helyzeteket is, amikor rövid időn belül ugyanazon gyermekekre vonatkozóan kettő vagy több orvosi vizsgálat iránti kérelmet nyújtanak be.
- (42) A büntetőeljárás során gyanúsított vagy vádlott gyermekek nem minden esetben képesek megérteni a kihallgatások tartalmát. Az ilyen gyermekek megfelelő szintű védelmének biztosítása érdekében a rendőrség vagy más bűnüldöző hatóság által végzett kihallgatásairól audiovizuális felvételt kell készíteni, amennyiben ez arányos, figyelembe véve többek között azt is, hogy a kihallgatásra ügyvéd jelenlétében kerül-e sor és a gyermek szabadságelvonás alatt áll-e, szem előtt tartva azt, hogy a gyermek mindenek fölött álló érdekét minden esetben elsődleges szempontnak kell tekinteni. Ez az irányelv nem írja elő, hogy a tagállamok audiovizuális felvételt készítsenek a gyermekeknek a bíró vagy a bíróság által végzett kihallgatásáról.
- (43) Amennyiben ezen irányelv értelmében audiovizuális felvételt kell készíteni, ám egy áthidalhatatlan technikai probléma miatt a felvétel elkészítése nem lehetséges, a rendőrség vagy más bűnüldöző hatóság a gyermeket audiovizuális felvétel készítése nélkül is kihallgathatja, feltéve, hogy minden ésszerű intézkedést megtettek a technikai probléma kiküszöbölésére, hogy a kihallgatást nem lehet elhalasztani, és hogy ez összeegyeztethető a gyermek mindenek fölött álló érdekével.
- (44) Függetlenül attól, hogy készül-e audiovizuális felvétel a gyermek kihallgatásáról, a kihallgatást minden esetben az érintett gyermek életkorának és érettségének megfelelő módon kell lefolytatni.
- (45) A gyermekek különösen kiszolgáltatott helyzetben vannak, amennyiben megfosztják őket a szabadságuktól. Különös erőfeszítést kell ezért tenni annak érdekében, hogy az eljárás semelyik szakaszában se kerüljön sor szabadságelvonásra és különösen a gyermek fogva tartására azt megelőzően, hogy a bíróság a gyermek bűncselekmény elkövetésében való bűnösségének vagy ártatlanságának kérdésében jogerős határozatot hozott volna, tekintettel a gyermekek fizikai, szellemi és társas fejlődését érintő lehetséges kockázatokra, továbbá mivel a szabadságelvonás nehézségeket okozhat a társadalomba történő visszailleszkedésük során. A tagállamok gyakorlati szabályokat dolgozhatnak ki – például iránymutatások vagy a rendőrtiszteknek szóló utasítások formájában – e követelmény rendőri őrizetre történő alkalmazása tekintetében. Ez a követelmény semmilyen esetben sem érinti a rendőrtisztek vagy más bűnüldöző hatóságok lehetőségét arra, hogy letartóztassanak egy gyermeket, amikor azt a helyzet első látásra megköveteli, például tettenérés során vagy közvetlenül bűncselekmény elkövetése után.

- (46) Az illetékes hatóságoknak mindig fontolóra kell venniük a fogva tartástól eltérő alternatív intézkedéseket (a továbbiakban: alternatív intézkedések), lehetőség szerint előnyben részesítve azokat. Ilyen alternatív intézkedés lehet a gyermek bizonyos helyektől való eltávolítása vagy lakóhelyének kijelölése, bizonyos személyekkel való kapcsolattartásának korlátozása, az illetékes hatóságoknál való rendszeres jelentkezésének, oktatási programokban való részvételének, vagy a gyermek beleegyezése esetén terápiás vagy kábítószer-függőséget gyógyító programokban való részvételének előírása.
- (47) A gyermek fogva tartásáról szóló döntést időszakonkénti bírósági, akár egyes bíróként eljáró bíró által végzett felülvizsgálatnak kell alávetni. Ezt az időszakos felülvizsgálatot vagy hivatalból végzi el a bíróság, vagy pedig a gyermek, a gyermek ügyvédje vagy egy, a bíróságtól eltérő igazságügyi hatóság – különösen ügyész – kérelmére. A tagállamoknak el kell fogadniuk az erre vonatkozó gyakorlati szabályokat, melyek többek között arra az esetre vonatkozóan is, amikor a bíróság hivatalból már végzett időszakos felülvizsgálatot, és a gyermek vagy ügyvédje kérelmezi egy másik felülvizsgálat lefolytatását.
- (48) Gyermek fogva tartása esetén tekintetükben speciális védelmi intézkedéseket kell végrehajtani. Különösen biztosítani kell a felnőtt korú fogvatartottaktól elkülönítve történő fogva tartásukat, kivéve, ha ez ellentétes a gyermek mindenek fölött álló érdekével, az gyermek jogairól szóló ENSZ-egyezmény 37. cikke c) pontjával összhangban. Ha egy fogva tartott gyermek betölti a 18. életévét, biztosítani kell annak lehetőségét, hogy indokolt esetben – figyelembe véve az érintett személy sajátos körülményeit – továbbra is elkülönítve legyen fogvatartva. Tekintettel az életkorukból adódó kiszolgáltatottságra, különös figyelmet kell fordítani a gyermekek fogva tartásának módjára. A gyermekek számára biztosítani kell a szükségleteiknek megfelelő oktatási létesítmények igénybevételét.
- (49) A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a rendőri őrizetben tartott gyanúsított vagy vádlott gyermekeket a felnőtt korúaktól elkülönítve tartsák fogva, kivéve, ha ez ellentétes a gyermek mindenek fölött álló érdekével vagy – kivételes esetben – ha az elkülönítés gyakorlati feltételei nem adóttak, feltéve, hogy a gyermekek felnőtt korúakkal történő közös őrzete összeegyeztethető a gyermek mindenek fölött álló érdekével. Például gyéren lakott területeken kivételesen lehetőség van arra, hogy a rendőri őrizetbe került gyermekeket a felnőtt korúakkal egy helyen tartsák fogva, kivéve, ha ez ellentétes a gyermek mindenek fölött álló érdekével. Az ilyen esetek ugyanakkor rendkívüli odafigyelést követelnek az illetékes hatóságok részéről a gyermek testi épségének és jóllétének megőrzése érdekében.
- (50) Gyermekeket fiatal felnőttekkel együtt is fogva lehet tartani, kivéve, ha ez ellentétes a gyermek mindenek fölött álló érdekével. A tagállamok feladata meghatározni, hogy nemzeti joguk és eljárásaik értelmében mely személyek minősülnek fiatal felnőttnek. A tagállamok arra vannak ösztönözve, hogy a 24 évesnél idősebb személyeket ne minősítsék fiatal felnőtteknek.
- (51) Gyermekek fogva tartása esetén, a tagállamoknak meg kell tenniük a jelen irányelvben előírt megfelelő intézkedéseket. Ezen intézkedéseknek többek között biztosítaniuk kell a családi élethez való jog tényleges és rendszeres gyakorlását. A gyermekek számára biztosítani kell a szüleikkel, családjukkal és barátaikkal való rendszeres – látogatások és levelezés útján megvalósuló – kapcsolattartáshoz való jogot, kivéve, ha a gyermek mindenek fölött álló érdeke vagy az igazságszolgáltatás érdeke ennek kivételes korlátozását teszi szükségessé.
- (52) A tagállamoknak megfelelő intézkedéseket kell hozniuk a gyermek vallási vagy meggyőződésbeli szabadsága tiszteletben tartásának biztosítására is. E tekintetben a tagállamoknak tartózkodniuk kell különösen attól, hogy a gyermeket vallásában vagy meggyőződésében befolyásolják. Ez ugyanakkor nem jelenti azt, hogy a tagállamoknak aktívan segídeniük kellene a gyermeknek a vallásgyakorlásban.
- (53) A tagállamoknak adott esetben megfelelő intézkedéseket kell hozniuk a szabadságelvonás egyéb eseteiben is. Az intézkedéseknek a szabadságelvonás jellegével – például rendőri őrizet vagy fogva tartás – és annak időtartamával arányosnak és azokhoz képest megfelelőeknek kell lenniük.
- (54) A gyermekekkel közvetlen kapcsolatban álló szakembereknek tekintettel kell lenniük a különböző korú gyermekek sajátos szükségleteire, és biztosítaniuk kell, hogy az eljárást ezekhez igazítsák. Ezen okokból a szakemberek számára a gyermekkel való bánásmódra vonatkozó speciális képzést kell biztosítani.
- (55) A gyermekeket életkoruknak, érettségüknek és értelmi fejlettségüknek megfelelő bánásmódban kell részesíteni, figyelembe véve esetleges speciális igényeiket, beleértve az esetleges kommunikációs nehézségeiket.

- (56) A tagállamok jogi hagyományai és jogrendszerei közötti különbségekre figyelemmel a büntetőeljárás során a lehető legmegfelelőbb módon biztosítani kell a gyermekek magánéletének védelmét, többek között azért, hogy a gyermekek könnyebben vissza tudjanak illeszkedni a társadalomba. A tagállamoknak elő kell írniuk, hogy a gyermekeket érintő bírósági kihallgatásokat általában a nyilvánosság kizárásával folytassák le, vagy lehetőséget kell adniuk a bíróságoknak vagy a bírácoknak arra, hogy az említett kihallgatásoknak a nyilvánosság kizárásával történő lefolytatásáról döntsenek. Ez nem érinti a bírósági ítéleteknek az EJEE 6. cikkével összhangban történő nyilvános kihirdetését.
- (57) A gyermekeknek jogot kell biztosítani ahhoz, hogy az őket érintő bírósági meghallgatásokon a szülői felelősséget gyakorló személy kíséretében vegyenek részt. Amennyiben a szülői felelősséget egyazon gyermek esetében egynél több személy gyakorolja, a gyermeknek joga van ahhoz, hogy a meghallgatásra mindegyik személy elkísérje, kivéve, ha az illetékes hatóságok ésszerű erőfeszítései ellenére ez a gyakorlatban nem lehetséges. A tagállamoknak gyakorlati szabályokat kell elfogadniuk azon jog gyermekek általi gyakorlására vonatkozóan, hogy az őket érintő bírósági meghallgatásokon a szülői felelősséget gyakorló személy kíséretében jelenjenek meg, valamint azon feltételek vonatkozásában, amelyek fennállása esetén a bírósági meghallgatásról a kísérő személy ideiglenesen kizárható. E szabályoknak le kell fedniük többek között azt az esetet, ha a szülői felelősséget gyakorló személynek átmenetileg nem áll módjában elkísérni a gyermeket a tárgyalásra, vagy nem kíván élni ezzel a lehetőséggel, figyelembe véve a gyermek mindenek fölött álló érdekét.
- (58) Bizonyos körülmények között, amelyek a szülői felelősség két gyakorlója közül érinthetik csak az egyiket is, a gyermeknek jogában áll a szülői felelősség gyakorlójától eltérő, megfelelő nagykorú személy kíséretében megjelenni a bírósági meghallgatáson. Ilyen körülménynek minősül például, ha a szülői felelősséget gyakorló, a gyermeket elkísérő személy komolyan veszélyeztetheti a büntetőeljárást, különösen amikor objektív és tényszerű jelek utalnak arra, illetve ezek alapján az a gyanú merül fel, hogy bizonyítékot semmisíthetnek vagy változtathatnak meg, tanúkat befolyásolhatnak, vagy hogy a szülői felelősség gyakorlója a gyermekkel együtt részt vehetett az állítólagos bűncselekmény elkövetésében.
- (59) Ezen irányelvvel összhangban a gyermekeknek az eljárás egyéb szakaszaiban – például rendőrségi kihallgatás során – is biztosítani kell a jogot ahhoz, hogy a szülői felelősséget gyakorló személy kíséretében jelenjenek meg.
- (60) A vádlott azon joga, hogy személyesen jelen legyen a tárgyaláson, a Charta 47. cikkének és az EJEE 6. cikkének a Bíróság és az Emberi Jogok Európai Bírósága által értelmezett, a tisztességes eljáráshoz való jogról szóló előírásán alapul. A tagállamoknak megfelelő intézkedéseket kell hozniuk annak ösztönzésére, hogy a gyermekek megjelenjenek az őket érintő tárgyalásokon, ideértve a személyes idézést és az idézés másolatának megküldését a szülői felelősség gyakorlójának, vagy – amennyiben az ellentétes lenne a gyermek mindenek fölött álló érdekével – egy másik megfelelő nagykorú személynek. A tagállamoknak meg kell határozniuk a gyermek tárgyalásán való jelenlétére vonatkozó gyakorlati szabályokat. Ezek a szabályok rendelkezéseket tartalmazhatnak azon feltételekre vonatkozóan, amelyek fennállása esetén a gyermek ideiglenesen kizárható a tárgyalásról.
- (61) Az ezen irányelv által biztosított bizonyos jogokat alkalmazni kell a keresett személynek minősülő gyermekekre a végrehajtó tagállambeli letartóztatásuk időpontjától kezdve.
- (62) Az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárások kulcsfontosságúak a tagállamok között büntetőügyekben folytatott együttműködés szempontjából. Az ilyen együttműködéshez elengedhetetlen a 2002/584/IB kerethatározatban foglalt határidőknek történő megfelelés. Ezért amellett, hogy a keresett személynek minősülő gyermekek számára biztosítani kell, hogy az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárásokban teljes körűen élhessenek az ezen irányelv szerinti jogaikkal, az említett határidőket be kell tartani.
- (63) A tagállamoknak megfelelő intézkedéseket kell tenniük annak biztosítása érdekében, hogy a gyermekeket érintő büntetőeljárásokkal foglalkozó bírák és ügyészek különleges kompetenciákkal rendelkezzenek e szakterületen vagy ténylegesen részt vehessenek szakirányú képzéseken, különösen a gyermekek jogait, a megfelelő kihallgatási technikákat, a gyermekpszichológiát és a gyermekekhez igazított kommunikációt érintően. A tagállamoknak továbbá megfelelő intézkedéseket kell tenniük a gyermekeket érintő büntetőeljárásokkal foglalkozó ügyvédek részére kínált szakirányú képzések előmozdítására is.
- (64) Annak érdekében, hogy nyomon követhető és értékelhető legyen ezen irányelv hatékonysága, a rendelkezésre álló adatokból ki kell gyűjteni az ezen irányelvben meghatározott jogok alkalmazásának vonatkozásában releváns adatokat. Ezek az adatok magukban foglalják az igazságügyi és bűnüldöző hatóságok által rögzített adatokat, valamint lehetőség szerint az egészségügyi és a szociális jóléti szolgálatok által az ezen irányelvben foglalt jogok tekintetében összeállított adminisztratív adatokat, különös tekintettel az ügyvédi segítséget igénybe vevő gyermekek száma, az elvégzett egyéni értékelések száma, az audiovizuális felvételen rögzített kihallgatások száma, valamint azon gyermekek számának vonatkozásában, akikkel szemben szabadságelvonással járó intézkedést hoztak.

- (65) A tagállamoknak tiszteletben kell tartaniuk és biztosítaniuk kell az ezen irányelvben előírt jogokat, minden, így különösen a faj, szín, nem, szexuális irányultság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzetiség, etnikai vagy társadalmi származás, vagyoni helyzet, fogyatékoság vagy születés alapján történő megkülönböztetés nélkül.
- (66) Ez az irányelv tiszteletben tartja a Charta és az EJE által elismert alapvető jogokat és elveket, köztük a kínzás, az embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmát, a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz való jogot, a magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jogot, a személyi sérthetlenséghez való jogot, a gyermekek jogait, a fogyatékosággal élő személyek beilleszkedését, a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jogot, az ártatlanság vélelmét, valamint a védelemhez való jogot. Ezt az irányelvet az említett jogokkal és elvekkel összhangban kell végrehajtani.
- (67) Ez az irányelv minimumszabályokat határoz meg. A tagállamok kiterjeszthetik az ezen irányelvben meghatározott jogokat annak érdekében, hogy magasabb szintű védelmet nyújtsanak. A védelem ezen magasabb szintje nem akadályozhatja a bírósági határozatok kölcsönös elismerését, amelynek a megkönnyítése az említett minimumszabályok célja. A tagállamok által nyújtott védelem szintje sosem csökkenhet a Charta vagy az EJE által meghatározott, a Bíróság és az Emberi Jogok Európai Bírósága által értelmezett standardok alá.
- (68) Mivel ezen irányelv célját, nevezetesen közös minimumkövetelmények megállapítását a büntetőeljárás során gyanúsított vagy vádlott gyermekeket megillető eljárási biztosítékokra nézve a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani annak léptéke és hatásai miatt, az Unió szintjén azonban jobban megvalósítható, az Unió intézkedéseket hozhat az EUSZ 5. cikkében megállapított szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez az irányelv nem lépi túl az e célok eléréséhez szükséges mértéket.
- (69) Az EUSZ-hez és az EUMSZ-hez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló 21. jegyzőkönyv 1. és 2. cikkével összhangban, az említett jegyzőkönyv 4. cikkének sérelme nélkül, ezek a tagállamok nem vesznek részt ennek az irányelvnek az elfogadásában, az rájuk nézve nem kötelező és nem alkalmazandó.
- (70) Az EUSZ-hez és az EUMSZ-hez csatolt, Dánia helyzetéről szóló 22. jegyzőkönyv 1. és 2. cikke értelmében Dánia nem vesz részt ennek az irányelvnek elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó.
- (71) A tagállamok és a Bizottság magyarázó dokumentumokról szóló, 2011. szeptember 28-i együttes politikai nyilatkozatának⁽¹⁾ megfelelően a tagállamok vállalták, hogy indokolt esetben az áttüztető intézkedéseikről szóló értesítéshez az irányelv egyes elemei és az azt áttüztető nemzeti jogi eszközök megfelelő részei közötti kapcsolatot magyarázó egy vagy több dokumentumot mellékelnek. Ezen irányelv tekintetében a jogalkotó úgy ítéli meg, hogy ilyen dokumentumok megküldése indokolt,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1. cikk

Tárgy

Ez az irányelv közös minimumszabályokat állapít meg azon gyermekek egyes jogai vonatkozásában akik:

- a) büntetőeljárások során gyanúsítottak vagy vádlottak, vagy
- b) a 2002/584/IB kerethatározat szerinti elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárások hatálya alatt állnak (a továbbiakban: keresett személyek).

⁽¹⁾ HL C 369., 2011.12.17., 14. o.

2. cikk

Hatály

(1) Ezt az irányelvet a büntetőeljárás során gyanúsított vagy vádlott gyermekekre kell alkalmazni. Ezt az irányelvet annak végső megállapításáig kell alkalmazni, hogy a gyanúsított vagy a vádlott elkövette-e a bűncselekményt, beleértve adott esetben a büntetéskiszabást és a fellebbezés elbírálását is.

(2) Ez az irányelv a keresett személynek minősülő gyermekekre a végrehajtó tagállamban fogatosított letartóztatásuk időpontjától kezdve alkalmazandó, a 17. cikkel összhangban.

(3) Az 5. cikk, a 8. cikk (3) bekezdésének b) pontja, valamint a 15. cikk kivételével, a szülői felelősség gyakorlójára vonatkozó rendelkezések tekintetében, ez az irányelv, vagy ennek egyes rendelkezései alkalmazandók azokra az e cikk (1) és (2) bekezdésében említett személyekre, akikkel szemben akkor indult eljárás amikor még gyermekek voltak, de azóta betöltötték a 18. életévüket, és ennek az irányelvnek, vagy egyes rendelkezéseinek alkalmazása az eset összes körülményeinek fényében – ideértve az érintett személy érettségét és kiszolgáltatottságát – megfelelő. A tagállamok dönthetnek úgy, hogy ezen irányelvet az érintett személyre a 21. életévének betöltését követően már nem alkalmazzák.

(4) Ezt az irányelvet alkalmazni kell az olyan gyermekekre, akik eredetileg nem voltak gyanúsítottak vagy vádlottak, de akik a rendőrség vagy más bűnüldöző hatóság általi kihallgatás során gyanúsítottá vagy vádlottá válnak.

(5) Ez az irányelv nem érinti a büntetőjogi felelősséghez kapcsolódó életkort meghatározó nemzeti szabályokat.

(6) A tisztességes eljáráshoz való jog sérelme nélkül, a kisebb súlyú jogsértések tekintetében:

a) amennyiben a tagállam joga úgy rendelkezik, hogy a szankciót egy, a büntetőügyekben joghatósággal rendelkező bíróságtól eltérő hatóság szabja ki, és az ilyen szankció ellen az említett bíróságon lehet fellebbezni vagy azt az elé lehet terjeszteni, vagy

b) amennyiben szankcióként szabadságelvonás nem szabható ki,

ez az irányelv kizárólag a büntetőügyekben joghatósággal rendelkező bíróság előtt folyó eljárásokra alkalmazandó.

Ezt az irányelvet azonban teljes körűen alkalmazni kell, amennyiben a gyermek szabadságát elvonták, függetlenül attól, hogy a büntetőeljárás milyen szakaszban van.

3. cikk

Fogalommeghatározások

Ezen irányelv alkalmazásában:

1. „gyermek”: a 18. életévét be nem töltött személy;

2. „szülői felelősség gyakorlója”: olyan személy, aki szülői felelősséget gyakorol egy gyermek felett;

3. „szülői felelősség”: egy gyermek személyével, illetve vagyonával kapcsolatos valamennyi jog és kötelesség, amelyet valamely természetes vagy jogi személy határozat, jogszabály vagy jogilag kötelező megállapodás útján gyakorol, ideértve a felügyeleti jogot és a láthatási jogot is.

Az első bekezdés 1. pontja vonatkozásában, amennyiben bizonytalan, hogy egy személy betöltötte-e 18. életévét, az adott személyt gyermeknek kell tekinteni.

4. cikk

A tájékoztatáshoz való jog

(1) A tagállamok biztosítják, hogy amikor a gyermekeket tájékoztatják arról, hogy a büntetőeljárásban gyanúsítottak vagy vádlottak, haladéktalanul tájékoztassák őket a 2012/13/EU irányelvnek megfelelő jogaikról és az eljárások lefolytatásának általános szempontjairól.

A tagállamok biztosítják továbbá, hogy a gyermekeket tájékoztassák az ezen irányelvben foglalt jogokról. Az említett tájékoztatást a következők szerint kell megadni:

- a) amint a gyermeket tájékoztatják arról, hogy gyanúsított vagy vádlott, haladéktalanul tájékoztatást kell kapnia:
  - i. a szülői felelősség gyakorlójának tájékoztatásához való jogról, az 5. cikkben foglaltak szerint;
  - ii. az ügyvédi támogatáshoz való jogról, a 6. cikkben foglaltak szerint;
  - iii. a magánélet védelméhez való jogról, a 14. cikkben foglaltak szerint;
  - iv. azon jogáról, hogy az eljárás bizonyos – bírósági meghallgatástól eltérő – szakaszaiban elkísérheti a szülői felelősséget gyakorló személy, a 15. cikk (4) bekezdésében foglaltak szerint;
  - v. a költségmentességhez való jogról, a 18. cikkben foglaltak szerint;
- b) az eljárás lehető legkorábbi, megfelelő szakaszában tájékoztatást kell kapnia:
  - i. az egyéni értékeléshez való jogról, a 7. cikkben foglaltak szerint;
  - ii. az orvosi vizsgálatához való jogról, ideértve az orvosi ellátáshoz való jogot, a 8. cikkben foglaltak szerint;
  - iii. a szabadságelvonás korlátozásához és az alternatív intézkedések alkalmazásához való jogról, ideértve a fogva tartás időszakonkénti felülvizsgálatához való jogot, a 10. és a 11. cikkben foglaltak szerint;
  - iv. a bírósági meghallgatásokon a szülői felelősség gyakorlója általi kísérethez való jogról, a 15. cikk (1) bekezdésében foglaltak szerint;
  - v. a tárgyaláson való jelenlét jogáról, a 16. cikkben foglaltak szerint;
  - vi. a hatékony jogorvoslathoz való jogról, a 19. cikkben foglaltak szerint;
- c) a szabadságelvonással egyidejűleg a szabadságelvonás esetén alkalmazandó különleges bánásmódhoz való jogról, a 12. cikkben foglaltak szerint.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy az (1) bekezdés szerinti tájékoztatás írásban, szóban vagy mindkét módon, egyszerű és közérthető nyelven történjen, és hogy az átadott információkat a nemzeti jog által előírt jegyzőkönyvvezési eljárással rögzítsék.

(3) A tagállamok biztosítják, hogy amikor a gyermekeknek a 2012/13/EU irányelvnek megfelelően jogokról szóló írásbeli tájékoztatót bocsátanak rendelkezésére, ez a tájékoztató hivatkozást tartalmaz az ezen irányelv szerinti jogaikról.

5. cikk

A gyermeknek a szülői felelősség gyakorlójának tájékoztatásához való joga

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a szülői felelősséget gyakorló személy a lehető leghamarabb megkapja azt a tájékoztatást, amelyhez a gyermeknek a 4. cikkel összhangban joga van.

(2) Az (1) bekezdésben említett információt egy olyan másik megfelelő, nagykorú személynek kell megadni, akit a gyermek nevezett meg és ilyenként az illetékes hatóság elfogadott, amennyiben a szülői felelősséget gyakorló személynek az említett tájékoztatása:

- a) a gyermek mindenek fölött álló érdekével ellentétes lenne;
- b) nem lehetséges, mivel a szülői felelősség gyakorlóját minden ésszerű erőfeszítés ellenére nem lehet elérni, vagy személyazonossága ismeretlen;
- c) objektív és tényszerű körülmények miatt súlyosan veszélyeztetheti a büntetőeljárást.

Amennyiben a gyermek nem nevezett meg másik megfelelő nagykorú személyt, vagy ha a gyermek által megnevezett nagykorú személy nem elfogadható az illetékes hatóság számára, az illetékes hatóság a gyermek mindenek fölött álló érdekeinek figyelembevételével egy másik személyt jelöl meg és tájékoztat. Ez a személy valamely hatóság vagy egyéb gyermekvédelmi vagy gyermekjóléti intézmény képviselője is lehet.

(3) Amennyiben megszűntek a (2) bekezdés a), b) vagy c) pontjának alkalmazását eredményező körülmények, a gyermek számára a 4. cikkel összhangban nyújtott minden, az eljárás során továbbra is fontossággal bíró információt a szülői felelősség gyakorlójának kell megadni.

6. cikk

Ügyvédi támogatás

(1) A büntetőeljárás során gyanúsított vagy vádlott gyermekeknek a 2013/48/EU irányelvnek megfelelően joguk van ügyvédi segítség igénybevételéhez. Ezen irányelv egyetlen rendelkezése és különösen ezen cikk sem érinti ezt a jogot.

(2) A tagállamok gondoskodnak róla, hogy a gyermekek e cikkel összhangban ügyvédi támogatást kapjanak annak érdekében, hogy ténylegesen érvényesíteni tudják a védelemhez való jogot.

(3) A tagállamok gondoskodnak róla, hogy a gyermekek indokolatlan késedelem nélkül ügyvédi támogatást kapjanak, amint tudomásukra jut, hogy gyanúsítottak vagy vádlottak. A gyermekek számára mindenképpen ügyvédi támogatást kell biztosítani az alábbi időpontok közül a legkorábbiiban:

- a) a rendőrség vagy egyéb bűnüldöző vagy igazságügyi hatóság általi kihallgatásukat megelőzően;
- b) a (4) bekezdés c) pontjával összhangban bármely nyomozó vagy más illetékes hatóság által bármely nyomozati vagy más bizonyításfelvételi cselekmény lefolytatásakor;
- c) a szabadságelvonást követően indokolatlan késedelem nélkül;
- d) amennyiben büntetőügyekben hatáskörrel rendelkező bíróságra idézték be, az említett bíróság előtti megjelenés előtt kellő időben.

(4) Az ügyvédi támogatás az alábbiakra terjed ki:

- a) a tagállamok biztosítják, hogy a gyermekeknek joga legyen az őket képviselő ügyvéddel négy szemközt találkozni és kommunikálni, ideértve a rendőrség vagy más bűnüldöző vagy igazságügyi hatóság általi kihallgatás előtti időszakot is;
- b) a tagállamok biztosítják, hogy a gyermekek a kihallgatásuk során ügyvédi támogatást kapjanak, és hogy az ügyvéd ténylegesen részt tudjon venni a kihallgatáson. Az ilyen részvételre a nemzeti jog szerinti eljárásokkal összhangban kerül sor, feltéve, hogy ezen eljárások nem sértik az érintett jogok tényleges gyakorlását vagy lényegét. Amennyiben az ügyvéd részt vesz a kihallgatáson, ezt a nemzeti jog által előírt jegyzőkönyvezési eljárással rögzíteni kell;

- c) a tagállamok biztosítják, hogy a gyermekek ügyvédi támogatást kapjanak legalább a következő nyomozati vagy bizonyításfelvételi cselekmények során, amennyiben a nemzeti jog ilyen cselekményekről rendelkezik, és amennyiben a gyanúsított vagy a vádlott köteles megjelenni vagy megjelenése megengedett e cselekményeken:
- i. felismerésre bemutatás;
  - ii. szembesítés;
  - iii. bizonyítási kísérlet.

(5) A tagállamok tiszteletben tartják az ezen irányelv alapján biztosított, ügyvédi támogatás igénybevételéhez való jog gyakorlása során a gyermekek és az ügyvédjük közötti kommunikáció bizalmas jellegét. E kommunikáció magában foglalja a találkozót, a levelezést, a telefonbeszélgetéseket, valamint a nemzeti jog alapján engedélyezett egyéb kommunikációs formákat.

(6) Feltéve, hogy ez összhangban van a tisztességes eljáráshoz való joggal, a tagállamok eltérhetnek a (3) bekezdéstől, amennyiben az ügyvédi támogatás nem arányos az ügy körülményei fényében, figyelembe véve az állítólagos bűncselekmény súlyosságát, az ügy összetettségét, valamint az ilyen bűncselekmény esetében meghozható intézkedéseket, mindvégig kiemelt figyelmet fordítva a gyermek mindenek fölött álló érdekére.

A tagállamok mindenképpen ügyvédi támogatást biztosítanak a gyermekek számára az alábbi esetekben:

- a) amennyiben az ezen irányelv hatálya alá tartozó eljárás bármely szakaszában a gyermeket azzal a céllal állítják illetékes bíróság vagy bíró elé, hogy a fogvatartásáról döntsenek; valamint
- b) a fogvatartás ideje alatt.

A tagállamok azt is biztosítják, hogy a szabadságtól való megfosztás nem szabható ki büntetésként, kivéve, ha a gyermek olyan ügyvédi támogatásban részesült, amely lehetővé tette a gyermek védelemhez való jogának tényleges gyakorlását, és ez a segítség mindvégig rendelkezésére állt a bírósági tárgyalások során.

(7) Abban az esetben, amikor a gyermek számára ezen irányelv alapján ügyvédi támogatást kell biztosítani, de nincsen jelen ügyvéd, az illetékes hatóságoknak ésszerű időtartamra el kell halasztaniuk a gyermek kihallgatását vagy a (4) bekezdés c) pontja szerinti más nyomozati vagy bizonyításfelvételi eljárást annak érdekében, hogy lehetősége legyen az ügyvédnek megérkezni, vagy hogy ha a gyermek saját maga nem gondoskodott ügyvédi képviselőről, akkor gondoskodjanak a gyermek számára egy ügyvédről.

(8) Rendkívüli körülmények esetén, és kizárólag csak a tárgyalást megelőző szakaszban a tagállamok ideiglenesen eltérhetnek a (3) bekezdésben foglalt jogok alkalmazásától, az eset egyedi körülményeinek a fényében, az alábbi nyomós okok egyike alapján:

- a) sürgősen meg kell akadályozni a valamely személy életét, szabadságát vagy testi épségét fenyegető, súlyosan hátrányos következmények bekövetkeztét;
- b) a nyomozó hatóságok azonnali intézkedése elengedhetetlen ahhoz, hogy megakadályozzák valamely súlyos bűncselekménnyel kapcsolatos büntetőeljárás érdemi veszélyeztetését.

A tagállamok biztosítják, hogy az illetékes hatóságok e bekezdés alkalmazásakor figyelembe veszik a gyermek mindenek fölött álló érdekét.

A kihallgatás e bekezdés szerinti ügyvédi jelenlét hiányában történő lefolytatásáról kizárólag valamely igazságügyi hatóság, vagy – amennyiben e határozat bírósági felülvizsgálat tárgyát képezheti – más illetékes hatóság határozhat eseti alapon.

7. cikk

Az egyéni értékeléshez való jog

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a gyermeknek a védelemmel, az oktatással, a képzéssel és a társadalomba való beilleszkedéssel kapcsolatos sajátos szükségleteit figyelembe vegyék.

(2) E célból a büntetőeljárás során gyanúsított vagy vádlott gyermekeket egyénileg kell értékelni. Az egyéni értékelésnek különösen figyelembe kell vennie a gyermek személyiségét és érettségét, a gyermek gazdasági, társadalmi és családi hátterét, továbbá a gyermek esetleges különleges kiszolgáltatottságát.

(3) Az egyéni értékelés terjedelme és részletei eltérőek lehetnek az ügy körülményeitől, a gyermek feltételezett bűncselekmény elkövetésében való bűnössége bebizonyosodása esetén meghozható intézkedésektől, valamint attól függően, hogy a gyermekről a közelmúltban készült-e egyéni értékelés.

(4) Az egyéni értékelés arra szolgál, hogy megállapítsák és az érintett tagállam jegyzőkönyvezési eljárásával összhangban rögzítsék a gyermek egyéni sajátosságaival és körülményeivel kapcsolatos olyan információkat, amelyek hasznosak lehetnek az illetékes hatóságok számára az alábbiak során:

- a) annak megállapítása, hogy célszerű-e bármely egyedi intézkedés meghozatala a gyermek érdekében;
- b) a gyermekkel kapcsolatos esetleges biztosítási intézkedések megfelelőségének és hatékonyságának értékelése;
- c) a büntetőeljárás keretében történő döntéshozatal vagy intézkedés meghozatala, ideértve az ítélethozatalt is.

(5) Az egyéni értékelést az eljárás lehető legkorábbi megfelelő szakaszában, és a (6) bekezdés figyelembevételével a vádemelést megelőzően kell elvégezni.

(6) A vádiratot egyéni értékelés hiányában is elő lehet terjeszteni, feltéve, hogy ez a gyermek mindenek fölött álló érdekét szolgálja, és hogy az egyéni értékelés rendelkezésre áll a bírósági tárgyalások kezdetkor.

(7) Az egyéni értékeléseket a gyermek szoros bevonása mellett kell elkészíteni. Az értékelést képesített személyzetnek kell végeznie lehetőleg multidiszciplináris megközelítés alkalmazásával és adott esetben a szülői felelősség gyakorlójának, vagy az 5. és a 15. cikkben említett másik megfelelő nagykorú személynek, és/vagy szakosodott szakembernek a bevonásával.

(8) Az egyéni értékelés alapjául szolgáló körülmények jelentős mértékű megváltozása esetén a tagállamok biztosítják, hogy az egyéni értékelést a büntetőeljárás során naprakészre tegyék.

(9) A tagállamok eltérhetnek az egyéni értékelés elvégzésére vonatkozó kötelezettségtől, ha ezt az eltérést az ügy körülményei indokolják, feltéve, hogy ez összeegyeztethető a gyermek mindenek fölött álló érdekével.

8. cikk

Az orvosi vizsgálathoz való jog

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a szabadságuktól megfosztott gyermekek jogosultak orvosi vizsgálat indokolatlan késedelem nélküli igénybevételére, különösen annak érdekében, hogy felmérjék általános szellemi és fizikai állapotukat. Az orvosi vizsgálatnak a lehető legkevésbé invazívnak kell lennie, és azt orvosnak vagy más szakképzett személynek kell elvégeznie.

(2) Az orvosi vizsgálat eredményét figyelembe kell venni annak megállapításakor, hogy a gyermek képes-e részt venni a kihallgatáson vagy más nyomozati vagy bizonyításvételi cselekményekben, illetve a vele szemben meghozott vagy tervezett intézkedésekben.

(3) A vizsgálatot vagy az illetékes hatóságok kezdeményezésére – különösen a vizsgálat szükségességére utaló konkrét egészségügyi jelek esetén – kell elvégezni, vagy akkor, ha ezt az alábbiak valamelyike kéri:

- a) a gyermek;
- b) a szülői felelősség gyakorlója, vagy az 5. illetve a 15. cikkben említett másik megfelelő nagykorú személy;
- c) a gyermek ügyvédje.

- (4) Az orvosi vizsgálat következtetéseit írásban kell rögzíteni. Szükség esetén orvosi ellátást kell biztosítani.
- (5) A tagállamok biztosítják, hogy amennyiben a körülmények megkövetelik, másik orvosi vizsgálat történjen.

9. cikk

Audiovizuális felvétel készítése a kihallgatásról

- (1) A tagállamok biztosítják, hogy a gyermeknek a rendőrség vagy valamely más bűnüldöző hatóságok általi, büntető-eljárás keretében történő kihallgatásáról audiovizuális felvétel készüljön, amennyiben ez az ügy körülményei tekintetében arányos, figyelembe véve többek között azt is, hogy van-e jelen ügyvéd, és hogy a gyermek szabadságelvonás alatt áll-e, feltéve, hogy a gyermek mindenek fölött álló érdekét minden esetben elsődleges szempontnak tekintik.
- (2) Audiovizuális felvétel hiányában a kihallgatást más megfelelő módon kell rögzíteni, például megfelelően ellenőrzött írásos jegyzőkönyv formájában.
- (3) Ez a cikk nem sérti azt a lehetőséget, hogy a gyermeknek kizárólag azonosítása céljából audiovizuális felvétel készítése nélkül is kérdéseket tegyenek fel.

10. cikk

A szabadságelvonás korlátozása

- (1) A tagállamok biztosítják, hogy a gyermek szabadságának elvonását az eljárások valamennyi szakaszában a lehető legrövidebb megfelelő időtartamra alkalmazzák. Megfelelően figyelembe kell venni a gyermek életkorát és sajátos helyzetét, valamint az ügy sajátos körülményeit.
- (2) A tagállamok biztosítják, hogy gyermekek esetében a szabadságelvonás, különösen a fogvatartás, csak a legvégső esetben alkalmazható. A tagállamok biztosítják, hogy fogva tartásra csakis olyan, indokolással ellátott határozat alapján kerülhet sor, amely bírósági felülvizsgálat tárgyát képezheti. Az ilyen határozatokat ésszerű időközönként időszakos bírósági felülvizsgálatnak kell alávetni, amely felülvizsgálat elvégzésére vagy a bíróság által hivatalból, vagy a gyermek, a gyermek ügyvédje vagy a bíróságtól eltérő igazságügyi hatóság kérelmére kerül sor. A tagállamok a bírói függetlenség sérelme nélkül biztosítják, hogy az e bekezdés szerinti határozatok meghozatala indokolatlan késedelem nélkül történjen.

11. cikk

Alternatív intézkedések

A tagállamok biztosítják, hogy amennyiben lehetséges, az illetékes hatóságok a fogva tartástól eltérő alternatív intézkedéseket (alternatív intézkedések) alkalmazzanak.

12. cikk

Különleges bánásmód szabadságelvonás esetén

- (1) A tagállamok biztosítják, hogy a gyermekeket a felnőtt korúaktól elkülönítve tartják fogva, kivéve, ha ez ellentétes a gyermek mindenek fölött álló érdekével.

(2) A tagállamok biztosítják továbbá, hogy a rendőri őrizetben tartott gyermekeket a felnőtt korúaktól elkülönítve tartják fogva, kivéve:

- a) ha ez ellentétes a gyermek mindenek fölött álló érdekével; vagy
- b) kivételes esetben, ha az a gyakorlatban nem lehetséges, feltéve, hogy a gyermekeket olyan módon tartják fogva a felnőtt korúakkal együtt, hogy ez összeegyeztethető a gyermek mindenek fölött álló érdekével.

(3) Az (1) bekezdés sérelme nélkül, amikor a fogva tartott gyermek eléri a 18 éves kort, a tagállamok biztosítják azt a lehetőséget, hogy – figyelembe véve az érintett személy körülményeit – továbbra is a többi fogva tartott felnőttkorútól elkülönítve folytatódjon a fogva tartás, feltéve, hogy ez összeegyeztethető az említett személlyel együtt fogva tartott gyermek mindenek fölött álló érdekével.

(4) Az (1) bekezdés sérelme nélkül, valamint a (3) bekezdés figyelembevételével, a gyermekek fiatal felnőttekkel együtt is fogva tarthatók, hacsak ez nem ellentétes a gyermek mindenek fölött álló érdekével.

(5) A tagállamok a gyermekek fogva tartásának időtartama alatt minden megfelelő intézkedést megtesznek azért, hogy:

- a) megőrizzék és biztosítsák a gyermek egészségét, valamint testi és szellemi fejlődését;
- b) biztosítsák a gyermek oktatáshoz és képzéshez való jogát, ideértve azt az esetet is, amikor a gyermek fizikai, érzékszervi vagy tanulási fogyatékossgal rendelkezik;
- c) biztosítsák a gyermek családi életéhez való jogának tényleges és rendszeres gyakorlását;
- d) biztosítsák az olyan programokhoz való hozzáférést, amelyek elősegítik a gyermek fejlődését és a társadalomba való visszailleszkedését; valamint
- e) biztosítsák a gyermek vallási vagy meggyőződésbeli szabadságának tiszteletben tartását.

Az e bekezdés alapján meghozott intézkedéseknek a fogva tartás időtartamához viszonyítottan arányosnak és megfelelőnek kell lenniük.

Az első albekezdés a) és e) pontja a fogva tartáson kívül más szabadságelvonásokra is alkalmazandó. A meghozott intézkedéseknek a szabadságelvonás időtartamához viszonyítottan arányosnak és megfelelőeknek kell lenniük.

Az első albekezdés b), c) és d) pontja a fogva tartáson kívül csak olyan mértékben alkalmazandó más szabadságelvonásokra, amennyiben az megfelelő és arányos az említett helyzet jellegéhez és időtartamához viszonyítottan.

(6) A tagállamok törekednek annak biztosítására, hogy a szabadságelvonás alatt álló gyermekek a lehető leghamarabb találkozhatnak a szülői felelősség gyakorlójával, amennyiben ez a találkozás összeegyeztethető a nyomozási és operatív követelményekkel. Ez a bekezdés nem sérti a másik megfelelő felnőtt korú 5. vagy 15. cikknek megfelelően történő megnevezését vagy kinevezését.

13. cikk

Az ügyek időben történő, gondos kezelése

(1) A tagállamok meghozzák a megfelelő intézkedéseket annak biztosítására, hogy a gyermekeket érintő büntetőeljárásokat sürgősséggel és kellő gondossággal kezeljék.

(2) A tagállamok meghozzák a megfelelő intézkedéseket annak biztosítására, hogy a gyermekek minden esetben olyan bánásmódban részesüljenek, amely védi a méltóságukat, valamint megfelel az életkoruknak, érettségüknek és értelmi szintjüknek, valamint figyelembe veszi sajátos szükségleteiket, ideértve az esetleges kommunikációs nehézségeket is.

14. cikk

A magánélet védelméhez való jog

- (1) A tagállamok biztosítják a gyermek magánéletének a büntetőeljárás során történő védelmét.
- (2) Ennek érdekében a tagállamok előírják, hogy a gyermekeket érintő bírósági meghallgatásokat általában a nyilvánosság kizárásával folytassák le, vagy lehetőséget adnak a bíróságoknak vagy a bírácoknak arra, hogy az ilyen meghallgatásokat a nyilvánosság kizárásával folytassák le.
- (3) A tagállamok megfelelő intézkedések révén biztosítják, hogy a 9. cikkben említett felvételeket, illetve jegyzőkönyveket nem teszik közzé.
- (4) A tagállamok a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságának, illetve a média szabadságának és pluralizmusának tiszteletben tartása mellett önszabályozásra ösztönzik a médiát az e cikkben megfogalmazott célok elérése érdekében.

15. cikk

A gyermeknek az eljárás során a szülői felelősség gyakorlója általi kísérethez való joga

- (1) A tagállamok biztosítják, hogy a gyermekeknek joguk legyen ahhoz, hogy az őket érintő bírósági meghallgatásokon a szülői felelősség gyakorlójának kíséretében vegyenek részt.
- (2) A gyermeknek joga van ahhoz, hogy egy általa megnevezett és ilyenként az illetékes hatóság által elfogadott másik megfelelő nagykorú személy kísérje, amennyiben a bírósági meghallgatásokon a gyermeket kísérő szülői felelősséget gyakorló személy jelenléte:
  - a) a gyermek mindenek fölött álló érdekével ellentétes lenne;
  - b) nem lehetséges, mivel a szülői felelősség gyakorlóját minden ésszerű erőfeszítés ellenére nem lehet elérni, vagy személyazonossága ismeretlen; vagy
  - c) objektív és tényszerű körülmények miatt súlyosan veszélyeztetné a büntetőeljárást.

Amennyiben a gyermek nem nevezett meg másik megfelelő nagykorú személyt, vagy ha a gyermek által megnevezett nagykorú személy nem elfogadható az illetékes hatóság számára, az illetékes hatóság a gyermek mindenek fölött álló érdekének figyelembevételével egy másik személyt nevez meg a gyermek kíséretére. Ez a személy valamely hatóság vagy egyéb gyermekvédelmi vagy gyermekjóléti intézmény képviselője is lehet.

- (3) Amennyiben megszűntek a (2) bekezdés a), b) vagy c) pontjának alkalmazását eredményező körülmények, a gyermeknek joga van arra, hogy a további bírósági meghallgatásokon a szülői felelősség gyakorlójának kíséretében vegyen részt.

- (4) Az (1) bekezdésben meghatározott jog mellett a tagállamok biztosítják, hogy a gyermekeknek joguk legyen arra, hogy a szülői felelősség gyakorlója, vagy a (2) bekezdés szerinti másik megfelelő nagykorú személy kíséretében vegyenek részt a bírósági meghallgatásokon kívüli, az ő jelenlétükben zajló eljárási szakaszokon, amennyiben az illetékes hatóság úgy ítéli meg, hogy:

- a) a gyermek mindenek fölött álló érdekét szolgálja, hogy az említett személy elkísérje; valamint
- b) az említett személy jelenléte nem fogja kedvezőtlenül befolyásolni a büntetőeljárást.

16. cikk

A gyermekek tárgyalásukon való jelenléthez és részvételhez való joga

(1) A tagállamok biztosítják a gyermekek ahhoz való jogát, hogy jelen legyenek a tárgyalásukon, és meghoznak minden szükséges intézkedést annak lehetővé tétele érdekében, hogy hatékonyan részt vehessenek a tárgyaláson, ideértve például annak a lehetőségnek a biztosítását, hogy meghallgassák őket és kifejtthessék véleményüket.

(2) A tagállamok gondoskodnak róla, hogy azok a gyermekek, akik nem voltak jelen a tárgyalásukon, jogosultak legyenek új tárgyalásra vagy más jogorvoslatra, az (EU) 2016/343 irányelvvel összhangban és az abban rögzített feltételek alapján.

17. cikk

Az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárások

A tagállamok biztosítják, hogy a 4., 5., 6. és 8. cikkben, a 10–15. cikkben, valamint a 18. cikkben említett jogok értelemszerűen vonatkoznak a keresett személynek minősülő gyermekekre is a végrehajtó tagállamban az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárások szerinti letartóztatásukkor.

18. cikk

A költségmentességhez való jog

A tagállamok biztosítják, hogy a költségmentességre vonatkozó nemzeti jog garantálja az ügyvédi támogatás igénybevételéhez való, a 6. cikk szerinti jog hatékony gyakorlását.

19. cikk

Jogorvoslatok

A tagállamok biztosítják, hogy a büntetőeljárás során gyanúsított vagy vádlott gyermekek, valamint a keresett személynek minősülő gyermekek a nemzeti jog szerint tényleges jogorvoslati joggal rendelkeznek az ezen irányelv szerinti jogaik megsértése esetén.

20. cikk

Képzés

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a bűnüldöző hatóságok, valamint a fogvatartási intézmények gyermekeket érintő ügyeket kezelő személyzete a gyermekekkel való kapcsolatuk szintjéhez igazított speciális, a gyermekek jogaira, a megfelelő kihallgatási technikákra, a gyermekpszichológiára és a nyelvi szempontból a gyermekhez igazított kommunikációra vonatkozó képzésben részesüljön.

(2) A bírói függetlenség és az igazságszolgáltatási szervezet felépítésében a tagállamok között fennálló különbségek sérelme nélkül, valamint kellően tiszteletben tartva a bírák és ügyészek képzéséért felelős személyek szerepét, a tagállamok megfelelő intézkedéseket tesznek annak biztosítása érdekében, hogy a gyermekeket érintő büntetőeljárásokkal foglalkozó bírák és ügyészek rendelkezzenek az e területen megkövetelt különleges kompetenciákkal, ténylegesen részt vehessenek szakirányú képzéseken, vagy mindkettő érvényesüljön.

(3) A jogászai szakma függetlenségének és a jogászok képzéséért felelős személyek szerepének kellő tiszteletben tartása mellett a tagállamok megfelelő intézkedések hoznak a gyermekeket érintő büntetőeljárásokkal foglalkozó ügyvédek részére kínált, a (2) bekezdésben említett szakirányú képzések előmozdítása érdekében is.

(4) A tagállamok a közszolgálatokon keresztül vagy a gyermekeket segítő szervezetek finanszírozása révén ösztönöznék azon kezdeményezésekre, amelyek célja, hogy a gyermekek számára segítő és helyreállító igazságszolgáltatási szolgáltatásokat nyújtó személyek a gyermekekkel való kapcsolatuknak megfelelő szintű képzést kapjanak, és betartsák azon szakmai előírásokat, amelyeknek az a célja, hogy pártatlanul, tisztelettel és szakértelemmel nyújtsák az említett szolgáltatásokat.

21. cikk

Adatgyűjtés

A tagállamok legkésőbb 2021. június 11-én, majd azt követően háromévenként megküldik a Bizottságnak az ezen irányelvben meghatározott jogok érvényesítésére vonatkozóan rendelkezésre álló adatokat.

22. cikk

Költségek

A tagállamok az eljárások kimenetelétől függetlenül fedezik a 7., 8. és 9. cikk alkalmazásából adódó költségeket, kivéve a 8. cikk alkalmazásából adódó azon költségeket, amelyeket egészségbiztosítás fedez.

23. cikk

A csökkentés kizárása

Ezen irányelv egyetlen rendelkezése sem értelmezhető úgy, mint amely a Charta, az EJEE, a nemzetközi jog egyéb releváns rendelkezései, különösen a gyermek jogáról szóló ENSZ-egyezmény, vagy bármely tagállam joga által biztosított bármely, magasabb szintű védelmet nyújtó jogot és eljárási biztosítékot korlátoz vagy azoktól eltér.

24. cikk

Átültetés

(1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek 2019. június 11-ig megfeleljenek. Erről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket az intézkedéseket, azokban hivatkozniuk kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

(2) A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguk azon rendelkezéseinek szövegét, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

25. cikk

Jelentéstétel

A Bizottság 2022. június 11-ig jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, amelyben értékeli, hogy a tagállamok milyen mértékben tették meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy megfeleljenek ezen irányelvnek, e jelentésnek tartalmaznia kell a 6. cikk alkalmazásának értékelését, valamint szükség esetén jogalkotási javaslatokat is.

26. cikk

Hatálybalépés

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

27. cikk

Címzettek

Ennek az irányelvnek a Szerződéseknek megfelelően a tagállamok a címzettjei.

Kelt Strasbourgban, 2016. május 11-én.

az Európai Parlament részéről
az elnök
M. SCHULZ

a Tanács részéről
az elnök
J.A. HENNIS-PLASSCHAERT